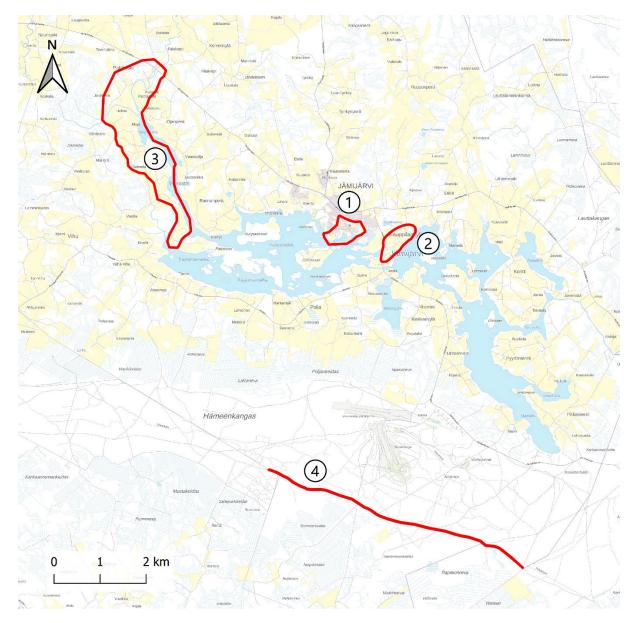
Satakunnan maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2023

JÄMIJÄRVI

Jämijärven arvoalueet

- 1. Jämijärven kirkko ympäristöineen
- 2. Kauppilankylä
- 3. Palolahden-Palokosken kulttuurimaisema
- 4. Hämeenkankaantie

MUUTOKSET

ALUEET	POISTETTU, SYY	SISÄLTYY ALUEESEEN	UUSI NIMI
Jämijärven kirkko			Jämijärven kirkko
ja ympäristö			ympäristöineen
Kauppilankylän			Kauppilankylä
kulttuurimaisema			
Palokoski-			Palolahden-
Majanlahti-			Palokosken
Palolahti			kulttuurimaisema
kulttuurimaisema			
Narvin lähteet,	luonto/kulttuuriperintö		
Mielahti			
Pitkälahden	paikallisesti merkittävä		
kulttuurimaisema			
Kontin	paikallisesti merkittävä		
kulttuurimaisema			
Hämeenkankaan-			
tie			
Satakunnan	POISTETTU, SYY	SISÄLTYY ALUEESEEN	
rakennusperintö			
2005 kohteet			
Pappila		Jämijärven kirkko	
		ympäristöineen	
Peijari,		Jämijärven kirkko	
Jämijärven kk		ympäristöineen	
Entinen Peijarin	paikallisesti merkittävä		
kansakoulu			
Vihun	paikallisesti merkittävä		
kansakoulu, Vihu			

Jämijärven kirkko ympäristöineen

Kuvateksti: Jämijärven kirkko

Kuvalaji: yleiskuvaKuvaaja: Liina LuomaKuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Jämijärven kirkko

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Putkonen Lauri

Kuvateksti: Kirkko ja pappila

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Hautausmaan kiviaita ja

ruumishuone

Kuvateksti: RuumishuoneKuvalaji: yleiskuvaKuvaaja: Liina LuomaKuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Vanha aitta ja lainamakasiini,

jotka toimivat kotiseutumuseona.

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Jämijärven pappila

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Toivo Männistön suunnittelema

kunnantalo, joka valmistui 1954. Kolmikerroksisen rakennuksen pohjakerroksessa on palolaitos.

Kuvateksti: Peijarin tilaKuvalaji: yleiskuvaKuvaaja: Liina LuomaKuvausaika: 31.8.2022

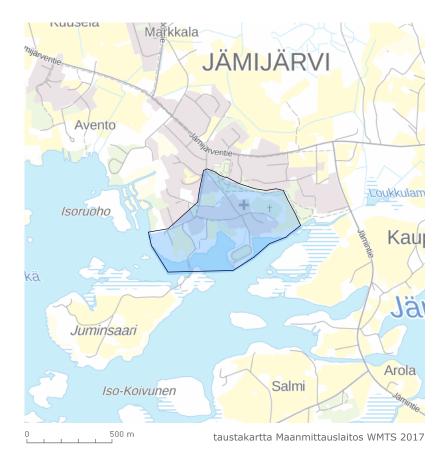
Kuvateksti: Peijarin tilaKuvalaji: yleiskuvaKuvaaja: Liina LuomaKuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Peijarin rakennuksiaKuvalaji: yleiskuvaKuvaaja: Liina LuomaKuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Peijarin aittaKuvalaji: yleiskuvaKuvaaja: Liina LuomaKuvausaika: 31.8.2022

Kunta: Jämijärvi Kylä/kosa: Keskusta Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

järvimaisema $\cdot$ kirkkomaat $\cdot$ kirkkorakennukset $\cdot$ kunnantalot $\cdot$ kyläkeskukset $\cdot$ pappilat (virkatalot) $\cdot$ talonpoikaistalot $\cdot$ urheilukentät $\cdot$

Kuvaus

Arkkitehti G.Th. Chiewitzin suunnittelema puinen länsitornillinen ristikirkko on valmistunut vuonna 1860. Kirkko vuorattiin 1863. Arkkitehtuuriltaan se on ajan niukkalinjaista ns. sveitsiläistyyliä, jolle on ominaista lehtisahaornamenttien käyttö. Kirkko sijaitsee näyttävästi mäellä hautausmaan ympäröimänä.

Kirkkomaisemaan liittyy pappila, pappilan aitta ja museona toimiva pitäjän lainamakasiini vuodelta 1856.

Rakennusmestari Selinin suunnittelema pappilan päärakennus vuodelta 1856. Sveitsiläistyylisen rakennuksen vuoraus vuodelta 1863 on koristeellista nikkarin työtä ja saanut selviä vaikutteita kirkon koristemuodoista. Moniruutuinen kuisti on kulmista viistettyä tyyppiä.

Kirkon länsipuolella on Peijarin talonpoikaistilan rakennusryhmä. Peijarin asutushistoria ulottuu keskiajalle saakka. Vanhempi asuinrakennus on rakennettu ennen vuotta 1850. Rakennuksen kuisti on viistettyä tyyppiä ja vuoraus on uusrenessanssityyliä. Päärakennus on 1800-luvun jälkipuoliskolta ja vuoraukseltaan samaten uusrenessanssia. Katonharjalla on vellikello. Tilalla on lisäksi Suomen sodan aikainen talli ja aitta 1830-luvulta. Peijarintien varressa sijaitsee kunnan oman rakennusmestarin Toivo Männistön suunnittelema kunnantalo, joka valmistui 1954. Kolmikerroksisen rakennuksen pohjakerroksessa on palolaitos. Jämijärven rannassa on vanha urheilukenttä.

Arviointi

Kirkonkylä rantamaisemassa, jossa 1800-luvun keskivaiheen rikaskoristeista kirkko- ja talonpoikaisarkkitehtuuria, 1950-luvun kunnantalo/paloasema ja urheilukenttä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria, hallintohistoria, kulttuurihistoria rakennushistoriallinen: tyypillisyys, edustavuus, historiallinen kerroksisuus

maisemallinen: osa maakunnallisesti tärkeää maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

Kauppilankylä

Kuvateksti: Alarodun tilaKuvalaji: yleiskuvaKuvaaja: Liina LuomaKuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Näkymä Jämintieltä itään.

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Alarodun vanha päärakennus.

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Alarodun uudempi

päärakennus

Kuvateksti: Alarodun rakennuksia

Voitontieltä kuvattuna. Vasemmalla puiden takana

Alarodun vanha aitta.

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Alarodun vanha aitta Kuvateksti:

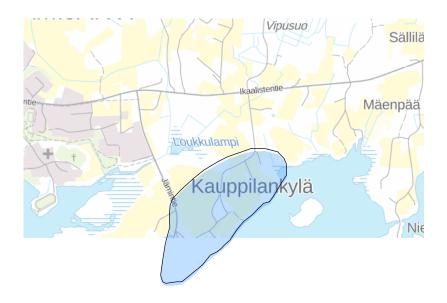
Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Sipilän tila Kuvalaji: yleiskuva Liina Luoma Kuvaaja: Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Sipilän aitat Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

0 taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Jämijärvi Kylä/kosa: Kauppila Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

aitat

 $(talousrakennukset) \cdot järvimaisema \cdot maanviljely \cdot maatalous \cdot maatalousrakennukset \cdot maatilat \cdot maatilojen päärakennukset \cdot viljelysmaisema \cdot$

Kuvaus

Jämijärven rannalla kauniisti sijaitsevia vanhoja edustavia tilakeskuksia. Alarodun aitta voi joidenkin tietojen mukaan olla jopa 1600-luvulta, ja myös Sipilässä on vanhoja aittoja.

Arviointi

Vanhaa talonpoikaisarkkitehtuuria järvimaisemassa.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, tyypillisyys, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

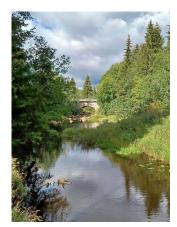
todistusvoimaisuus

maisemallinen: osa maakunnallisesti tärkeää maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

Palolahden-Palokosken kulttuurimaisema

Kuvateksti: Palokosken graniittikvaadereista

rakennettu yksiaukkoinen kivisilta

on 1800- ja 1900-luvun

vaihteesta.

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Palokosken graniittikvaadereista

rakennettu yksiaukkoinen

kivisilta.

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Entinen Palokosken

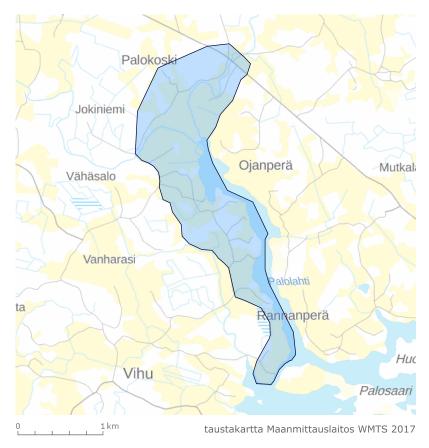
koulurakennus.

Kuvalaji: yleiskuva Kuvaaja: Liina Luoma Kuvausaika: 31.8.2022

Kuvateksti: Entinen Palokosken

koulurakennus.

Kunta: Jämijärvi

Kylä/kosa: Vihu

Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · maanviljely · maatalous · maatalousrakennukset · viljelysmaisema ·

Kuvaus

Maisema, jossa Jämijärveen laskeutuvat pellot ja Naurisjoen kohdalla laajenevat viljelykset muodostavat kauniita näkymiä.

Rakennusperinnössä näkyy historiallinen kerroksisuus, ja suurin osa tilakeskuksista ja kantatiloista on pysynyt samoilla sijoillaan parhaimmillaan vuosisatojen ajan. Ulko- ja maatalousrakennukset ovat säilyttäneet alkuperäiset ominaispiirteensä asuinrakennuksia paremmin.

Palokosken graniittikvaadereista rakennettu yksiaukkoinen kivisilta on 1800- ja 1900-luvun vaihteesta. Palokosken koulu on "Kansakoulujen piirustustoimiston G: sarja n:o 5" - tyyppipiirustusten mukaan rakennettu 1930-luvun kyläkoulu, joka on suljettu vuonna 2013. Rakennuksessa on tehty suurempi remontti 1980-luvulla ja sitä on kunnostettu 1990-luvulla. Pääpiirteiltään se on kuitenkin alkuperäisen mallinen. Majan kantatilan päärakennus, navetta ja sauna ovat 1930-luvulta. Sauvaniemen kantatilan päärakennus on valmistunut 1800-luvun puolivälissä tai loppupuolella. Päärakennuksen molemmin puolin on vanhat aitat. Luhtiaitta on vuodelta 1862, toinen aitta oletettavasti 1800-luvun lopusta tai 1900-luvun alusta. Rantamäki on entisen Kivimäen kantatilan tilakeskus, jossa on asuinrakennus 1800-luvun puolivälistä sekä lähes kokonaan uusittu päärakennus 1700-1800-luvulta. Pihapiirin tuntumassa on myös hirsinen lato ja entinen savusauna viimeistään 1900-luvun alkupuolelta.

Arviointi

Avoin viljelymaisema, jossa on säilynyt vanhaa rakennuskantaa ja kivisilta.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, liikenteen historia, sivistyshistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisyys, edustavuus

maisemallinen:

osa maakunnallisesti tärkeää maisema-aluetta

Kohteet

Ei kohteita.

Hämeenkankaan tie

Kunta: Jämijärvi Kylä/kosa: Jämijärvi Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: valtakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

liikenneväylät ·

Kuvaus

Mahdollisesti jo keskiajalla syntynyt kangastie Mouhijärven Häijäältä Kyröskoskelle ja sieltä helppokulkuisia Hämeenkankaan- ja Pohjankankaan hiekkaharjuja pitkin Niinisalon ja Karvian kautta Pohjanmaalle. Raivattuna tienä se mainitaan jo vuonna 1556. 1650-luvulla se levennettiin ja parannettiin ratsu- ja postitieksi. 1700-luvun alussa Jämijärven Soinin kautta kulkenut tienosa siirrettiin ylemmäs Harjulle. Hiekkapohjaisena tie on säilyttänyt paikka paikoin hyvin vanhan maantien luonteen. Kohde jatkuu Kankaanpään ja Karvian puolella.

Arviointi

Keskiajan tärkeimpiin kuulunut tie, joka on säilyttänyt pääosin perinteisen linjauksensa. Valtakunnallisesti merkittävä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, kaupankäynnin ja liikenteen historia, hallintohistoria

Kohteet

